

REFERAT Økonomiudvalget d. 11-02-2026

Mødedato Onsdag d. 11. februar 2026 kl. 12:11

Mødested Mødelokale 5, Snorrebakken 66, Rønne

Mødedeltagere Frederik Tolstrup, Brian Kofoed, Mette Sode Hansen, Sabine Nicoline Lyngberg, Anne Thomas, Niels Chresten Andersen, Andreas Grosbøll, Christian Froberg Dahl, Morten Riis

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Budget 2027, orientering om status på spareramme.....	4
Orientering om gældende politikker og strategier.....	7
Præsentation af Administrationsanalysen 2025 fra BDO.....	9
Orientering om APV og trivselsmåling i Bornholms Regionskommune.....	11
Takstændring for madlevering – Finanslovsaftale 2026.....	12
BAT budgetopfølgning på 2025 samt prognose på budget 2026.....	14
Orientering om fredning af Paradisbakkerne.....	17
Anlægsbevilling til etablering af nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne.....	20
Orientering fra formanden.....	24
Eventuelt.....	25
Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til Svartingedal Skole, nyt faglokale og ibrugtagning af ton	26

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Morten Riis forlod mødet kl. 16.000 under behandlingen af pkt. 4.

Bemærkninger til dagsordenen

Ingen.

Deltagere fra administrationen

Kommunaldirektør Sine Sunesen

Velfærdsdirektør Trine Dorow

Teknisk direktør Lisbeth Røgind

Seniorkonsulent, Budget og indkøb, Claus Pedersen, pkt. 2

Udvalgssekretær Inge Kjæmpe Mogensen.

Punkt 2: Budget 2027, orientering om status på spareramme

26/1817

Sagsgang

Økonomiudvalget orienteres

Formål med sagen

Økonomiudvalget skal på mødet i marts godkende budgetprocessen for budget 2027 og herunder den politiske budgetvejledning. Budgetprocessen i foråret vil som udgangspunkt være den samme som til budget 2026, hvor der administrativt blev udarbejdet forslag til besparelser.

Økonomiudvalget orienteres med denne sag om det foreløbige behov for spareramme til budget 2027. Der er på nuværende tidspunkt flere uafklarede spørgsmål i forhold til at revidere udgangspunktet for budgetlægningen for 2027, og der er behov for mere tid til at afklare disse spørgsmål. Sagen om godkendelse af sparerammer for 2027 vil blive forelagt Økonomiudvalget på mødet i marts.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Budgetlægningen for 2027 tager, som tidligere år, udgangspunkt i budgetoverslagsårene som de fremgår af budget 2026. Der er ubalancer i alle overslagsår jf. tabel 1.

Tabel 1: Resultatopgørelse, vedtaget budget 2026 samt overslagsår 2027-2029

Mio. kr. - årets priser	B2026	BO2027	BO2028	BO2029
Indtægter	-3.630,5	-3.707,5	-3.806,7	-3.913,6
<i>Skatter</i>	-2.283,4	-2.327,2	-2.361,6	-2.456,9
<i>Tilskud og udligning</i>	-1.347,1	-1.380,2	-1.445,1	-1.456,7
Driftsvirksomhed	3.558,6	3.675,6	3.802,5	3.946,8
Renter m.v.	3,2	4,2	4,8	5,1
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-68,7	-27,6	0,6	38,2
Anlægsvirksomhed	97,5	62,0	57,4	54,1
Resultat af det skattefinans. område	28,8	34,4	57,9	92,3
Det brugerfinansierede område	-5,5	-5,8	-6,1	-6,4
Samlet resultat	23,3	28,6	51,9	85,9
Øvrige poster	-23,6	29,8	25,4	28,5
<i>Optagelse af lån</i>	-45,9	-18,0	-13,0	-10,0
<i>Afdrag på lån</i>	36,6	37,2	37,3	37,4
<i>Øvrige balanceforskydninger</i>	4,9	10,6	1,1	1,1
<i>Planlagt forbrug af kassebeholdningen</i>	-19,2	0,0	0,0	0,0
Kasseforøgelse (-)/forbrug (+)	-0,3	58,5	77,3	114,4

Der er, siden budgetvedtagelsen i oktober 2025, en række forudsætninger for budgetbalancen i 2027 som har ændret sig.

Tabel 2: Skøn over manko i 2027 pr. februar 2026

	Manko i 2027 i mio. kr.
Ubalance jf. vedtaget budget 2026	58,5
Korrektion for lavere befolkningsudvikling	2,0
Tillægsbevillinger på driften	0,7
Anlægsbevillinger (heraf flyttet fra 2026: 12,2 mio.)	18,8
Sundhedsreformen	0,0
Skøn over faktorer som kan forværre balancen	?

Mankoen skønnes på nuværende tidspunkt at udgøre minimum ca. 80 mio. kr. Der er følgende bemærkninger til de enkelte poster:

Befolkningsudvikling:

Befolkningstallet i kommunen pr. 1. januar 2026 er pt. opgjort til 38.678. Dette er 288 indbyggere lavere end pr. 1. januar 2025, og 194 indbyggere lavere end i kommunens befolkningsprognose for 2026.

Det betyder lavere finansiering i 2027 end forudsat, og samtidig en reduktion af demografikorrektion i udgiftsbudgettet. Samlet set betyder det en forventet forværring af budgetbalancen på 2,0 mio. kr., idet der er tale om foreløbige estimer.

Tillægsbevillinger på driften:

Kommunalbestyrelsen har i december givet en tillægsbevilling på 0,7 mio. kr. til stigningen i forsikringspræmier i forbindelse med forsikringsudbuddet.

Anlægsbevillinger:

Kommunalbestyrelsen har siden budgetvedtagelsen i oktober 2025 givet anlægsbevillinger og afsat rådighedsbeløb til anlæg, hvor periodisering af projekterne forøger udgifterne i 2027 med 18,8 mio. kr. Heraf har 12,2 mio. kr. været afsat i budget 2026. Det handler om følgende projekter:

- Visionsoplæg Dams Gård: 0,3 mio.
- Cykelsti, Vibegårds Runddel – Onsbæk: 4,2 mio. (heraf 0,9 mio. fra 2026)
- Vildanden/Penalhuset: 14,3 mio. (heraf 11,3 mio. fra 2026)

Sundhedsreformen:

Med sundhedsreformen flyttes store beløb fra de kommunale til de regionale budgetter.

Det skønnes, at kommunens budget bliver reduceret med ca. 260 mio. kr. inkl. bortfaldet af den kommunale medfinansiering af sundhedsområdet.

Samtidig reduceres kommunernes finansiering på landsplan, idet den enkelte kommune højst kan tabe eller vinde 0,05 procent af beskatningsgrundlaget. Der arbejdes på at få overblik over de økonomiske konsekvenser for både drift og finansiering. Foreløbigt skønnes det, at kommunen ikke taber på sundhedsreformen.

Skøn over faktorer som kan forværre balancen:

På nuværende tidspunkt er der ikke et konkret estimat for potentielle merudgifter, som ikke er inkluderet i budgetudgangspunktet.

Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutninger der påvirker økonomien i 2027, og der kan være forudsætninger i budget 2026 som ikke holder, og dermed får indvirkning på budgettet for 2027. Det kan fx være forsinket implementering af besparelser, skred på driftsbudgetter eller stigning i forsørgelsesudgifter.

Som nævnt er ovenstående beløb med forbehold, specielt posterne omkring befolkningsudvikling (finansiering) og sundhedsreformen. Posterne vil blive kvalificeret frem til mødet i marts.

Økonomiudvalget kan, ud over de nævnte poster, også vælge at lægge et råderum ind i besparelsesrammen, der som udgangspunkt kan finansiere eventuelle budgetudvidelser. Det vil i så fald øge kravet til sparerammen.

Sparerammen har de seneste år været fordelt administrativt ud fra udvalgenes andel af budgettet. Fordelingsgrundlaget udgøres af budgettet på de overførbare områder med enkelte justeringer. Når sagen forelægges i marts vil administrationens forslag til fordeling på fagudvalg være baseret på dette grundlag.

Økonomiske konsekvenser

-

Punkt 3: Orientering om gældende politikker og strategier

25/17985

Sagsgang

Økonomiudvalget orienteres.

Formål med sagen

Formålet med sagen er at give udvalget et samlet overblik over gældende styringsdokumenter, politikker og strategier på udvalgets område.

Overblikket skal understøtte udvalgets politiske opgavevaretagelse og ses som en indledning til en drøftelse af de dele af styringsgrundlaget, som ligger under udvalgets arbejdsområde.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering.

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

De stående udvalg og Økonomiudvalget præsenteres for et overblik over relevante styringsdokumenter samt gældende politikker og strategier inden for udvalgets ansvarsområde. Gennemgangen skal sikre en tydelig kobling mellem udvalgets politiske ansvar og de dokumenter, der danner rammen for administrationens arbejde.

Som bilag til sagen vedlægges:

- Et overblik over gældende politikker og strategier
- En præsentation af det generelle styringsgrundlag

Den ansvarlige direktør vil ydermere orientere om, hvilke politikker og strategier der eventuelt kan tages op til revision og, hvilke der er vedtaget for nylig og bør fastholdes.

Oversigten over gældende politikker og strategier placeres på Kommunalbestyrelsens site på Dragenettet, sådan at det kan tjene som en referenceramme fremadrettet.

Under behandling af punktet deltager Udviklingskonsulent Kristoffer Holm Sjølander.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

TIL UDVALG - Gældende planer, politikker og strategier

Det politiske styringsgrundlag (Kasse- vandrørsmode)

Punkt 4: Præsentation af Administrationsanalysen 2025 fra BDO

25/13638

Sagsgang

Økonomiudvalget orienteres.

Formål med sagen

Økonomiudvalget orienteres om den gennemførte administrationsanalyse og resultaterne heri, sådan at analysen eventuelt kan indtænkes i fremtidige politiske drøftelser, eksempelvis også budgetforhandlinger.

Indstilling

Direktionen indstiller, at Økonomiudvalget

- tager orienteringen om administrationsanalysen til efterretning.

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har i første halvår 2025 gennemført en administrationsanalyse med bistand fra BDO.

Formålet med analysen har været at skabe indsigt i de administrative opgaver og prioriteringer i BRK for at sikre omkostningseffektivitet og kvalitet. Analysen bestod af en økonomisk benchmarking og en ressourcekortlægning.

Analyserapporten, som er vedlagt som Bilag 1, indeholder

1. resultaterne af en økonomisk benchmarking af administrationsudgifter
2. resultaterne af en ressourcekortlægning af administrative opgaver
3. en vurdering af udviklings- og effektiviseringspotentialer i den administrative opgaveløsning.

Rapporten indeholder derudover en beskrivelse af undersøgelsesmetoder og begrebsforklaring, eksempelvis for at understrege, at myndighedssagsbehandlere tæller med som Administration.

Benchmarking

Analysen viser, at Bornholms Regionskommune har et udgiftsniveau til administration, der ligger over både landsgennemsnittet og sammenlignelige kommuner. Dette billede går igen, uanset om opgørelsen sker efter regnskabsmetoden eller kombinationsmetoden.

Forskellen kan kun i begrænset omfang forklares af kommunens status som regionskommune og geografiske forhold. Hovedparten af merudgiften knytter sig til myndighedsområderne, mens udgifterne til de klassiske centrale stabsfunktioner (sekretariat, forvaltning og IT) overordnet ligger på niveau med sammenligningskommunerne.

Analysen peger samtidig på, at udgifterne til decentral administration ligger relativt lavt sammenlignet med andre kommuner.

Ressourcekortlægning

Ressourcekortlægningen omfatter ca. 520 administrative årsværk på tværs af den centrale og decentrale administration. Omtrent halvdelen af de centrale årsværk anvendes på myndighedsopgaver, mens godt en tredjedel anvendes på administrative støttefunktioner. En mindre andel anvendes på ledelse samt sekretariatsbetjening af det politiske niveau.

Kortlægningen viser desuden, at der relativt set anvendes mange ressourcer på sekretærfunktioner og journalisering, mens der anvendes færre, og mindre stringent placerede, ressourcer på analyse, ledelsesinformation og udviklingsopgaver, sammenlignet med erfaringer fra andre kommuner.

Anbefalinger og udviklingspotentialer

På baggrund af analysen peger BDO på en række overordnede udviklingspotentialer for den administrative organisation:

1. Effektivt myndighedsarbejde: Tværgående arbejdsprogram for at løfte kvalitet og produktivitet.
2. Digitalisering: Styrkelse af forretningsunderstøttende digitale løsninger og AI.
3. Dataunderstøttet ledelse: Mere fokus på analyse og mindre på manuel bogføring og sekretæropgaver.
4. Politisk samspil: Drøftelse af snitflader og ressourcetrukket ved politisk betjening.
5. Personale: Indsats for fastholdelse, kompetencer og lavere sygefravær.
6. Samarbejde og fysisk samling: (Gen)overvejelse af at samle administrationen fysisk for at mindske silotænkning og transporttid.
7. Reforme: Implementering af nationale forenklingstiltag og velfærdsreformer.
8. Organisering: Gentænkning af fordelingen af støttefunktioner mellem centerstabe og central administration.

Med udgangspunkt i rapportens konklusioner blev udgifterne til administration i Budget26 reduceret bredt set i kommunen.

Direktionen har ansvaret for fordeling af besparelsen, der i budget- og overslagsår har følgende størrelse: 1,028 mio kr. i 2026, 1,542 mio kr. i 2027, samt 2,056 mio. kr. i hvert af årene 2028 og 2029.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Bilag

Bornholms Regionskommune_BDO_Administrationsanalyse_070725

Punkt 5: Orientering om APV og trivselsmåling i Bornholms Regionskommune

26/1638

Sagsgang

Økonomiudvalget orienteres.

Formål med sagen

Kommunalbestyrelsen ønsker en grundig afdækning af medarbejdernes trivsel og arbejdsmiljø. Udvalget orienteres om forestående initiativer til afdækningen.

Indstilling

Direktionen indstiller

- sagen til orientering

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Orientering givet.

Sagsfremstilling

I foråret 2026 vil der blive gennemført APV og trivselsmåling blandt medarbejderne på alle kommunens arbejdspladser.

APV er en forkortelse for arbejdspladsvurdering. Undersøgelsens formål er en kortlægning af det psykiske og fysiske arbejdsmiljø hos den enkelte medarbejder, som skal følges op af handleplaner, hvis APV'ens resultater viser, at der er problemer i arbejdsmiljøet. APV er lovpligtig og skal gennemføres minimum hvert tredje år samt ved væsentlige ændringer i arbejdsmiljøet.

En trivselsmåling har til formål at afdække det psykiske arbejdsmiljø med fokus på arbejdsfællesskabet, dvs. emner som trivsel, fællesskab og samarbejde. Gennemførelse af trivselsmålinger skal ske minimum hvert tredje år jf. Aftale om trivsel og sundhed på arbejdspladserne indgået mellem KL og Forhandlingsfællesskabet.

APV og trivselsmåling bliver gennemført samtidig.

I Bornholms Regionskommune er arbejdsmiljøarbejdet forankret i MED-systemet, hvilket i øvrigt er gældende for stort set alle landets kommuner. Arbejdsmiljøorganisationen består således af MED-udvalg og arbejdsmiljøgrupper.

Det følger af MED-aftalen, at HovedMED skal aftale retningslinjer for indhold og opfølgning på trivselsmålinger. Da arbejdsmiljøarbejdet tillige er forankret i MED, vil der desuden blive aftalt retningslinjer for tilrettelæggelse og opfølgning på APV. HovedMED vil således blandt andet behandle i hvilket tidsrum undersøgelserne gennemføres, og om besvarelsenerne skal være anonyme.

HovedMED vil behandle retningslinjer for APV og trivselsmåling 2026 ved møde den 11. marts 2026. Økonomiudvalget vil blive præsenteret for undersøgelsens resultater ved mødet i juni måned 2026.

Økonomiske konsekvenser

Administrationen forventer at anmode om at anvende overførte midler fra 2025 til 2026, ca. 70.000 kr. til systemopsætning, der vil automatisere arbejdsgangene omkring undersøgelserne, herunder udsendelse til medarbejderne og udtræk af rapporter.

Punkt 6: Takstændring for madlevering – Finanslovsaftale 2026

26/213

Sagsgang

Kultur- & Lokalsamfundsudvalget indstiller.

Ældre- & Sundhedsudvalget orienteres.

Økonomiudvalget indstiller.

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Formål med sagen

Sagen forelægges Kultur- og Lokalsamfundsudvalget, da udvalget har indstillingskompetence for takster på serviceområdet, der vedrører hjemmeboende borgere.

Loftet for borgernes egenbetaling for madlevering i eget hjem er fastsat til 50 kr. pr. hovedret med virkning fra 1. januar 2026 jf. bekendtgørelse nr. 1567 af 8. december 2025. Takstændringen ledsages af en statslig kompensation til kommunerne via bloktilskuddet, som udmøntes ved midtvejsreguleringen pr. 1. juli 2026.

Kommunalbestyrelsen skal godkende taksten og tillægsbevillingen.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) taksten for madlevering i eget hjem fastsættes til 50 kr. pr. hovedret i henhold til gældende bekendtgørelse
- b) der gives en tillægsbevilling på 1.100.000 kr. til bevilling 56 Devika, som finansieres af kassen

Direktionen indstiller til Ældre- og sundhedsudvalget,

- sagen til orientering

Beslutning Kultur- og Lokalsamfundsudvalget den 02-02-2026

Ad a) Anbefales.

Ad b) Anbefales.

Beslutning Ældre- og Sundhedsudvalget den 05-02-2026

Orientering givet.

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Anbefales, idet sagen sendes til orientering i Ældrerådet, Handicaprådet og Udsatterådet.

Sagsfremstilling

Med vedtagelsen af budget 2026 blev taksten for madlevering til borgere i eget hjem fastsat til 65 kr. pr. hovedret. Med den nationale regulering er taksten herefter fastsat til maksimalt 50 kr. pr. hovedret, hvilket medfører, at kommunen skal nedsætte den gældende takst.

Takstnedsættelsen pr. hovedret kompenseres via bloktilskuddet ved midtvejsreguleringen i 2026 og forventes at udgøre ca. 1.300.000 kr. For overslagsårene 2027 og frem forudsættes compensationen videreført som en varig del af kommunens bloktilskud.

Der er foretaget en beregning af den estimerede økonomiske konsekvens af takstændringen hos Devika i 2026. Den beregnede konsekvens udgør 1.100.000 kr. og er baseret på baggrund af den forventede aktivitet. Forskellen mellem Devikas beregnede merudgift og den forventede compensation skyldes, at bloktilskuddet fordeles efter en national fordelingsnøgle og ikke efter den enkelte kommunes faktiske aktivitet.

For 2026 håndteres det med en tillægsbevilling, og fra budget 2027 indarbejdes beløbet i forbindelse med lov og cirkulæreprogrammet.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har samlet set ingen varig økonomisk konsekvens for kommunen, idet takstnedsættelsen kompenseres fuldt ud via bloktilskuddet.

Kommunens andel af compensationen forventes at udgøre ca. 1.300.000 kr., som tilføres ved midtvejsreguleringen pr. 1. juli 2026. Sagen om midtvejsreguleringen behandles i kommunalbestyrelsens møde i september 2026.

Punkt 7: BAT budgetopfølgning på 2025 samt prognose på budget 2026

24/9511

Sagsgang

Erhvervs- og Miljøudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Der gives i sagen en afsluttende opfølgning på BATs budget 2025 og status på genopretningsplanen ultimo 2025. Dertil fremlægges en første prognose for 2026. Da prognosen viser, at der ikke med sikkerhed kan afdrages det fastsatte i genopretningsplanen, skal der tages stilling til, om der skal iværksættes yderligere tiltag på nuværende tidspunkt.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- a) budgetopfølgning for 2025 tages til orientering.
- b) foreløbig prognose for 2026 tages til orientering, og udviklingen følges, førend det besluttes, om der iværksættes yderligere tiltag.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

- a) Orientering givet.
- b) Anbefales

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Ad a) orientering givet.

Ad b) anbefales.

Sagsfremstilling

Resultat 2025

Den samlede budgetopfølgning for BAT for 2025 viser et forventet merforbrug i året på 3,4 mio. kr. og dermed et akkumuleret underskud på 12,9 mio. kr.

Der er i 2025 arbejdet med implementering af genopretningsplanen, ny køreplan samt driftsopstart af de nyeste elbusser i drift.

Der er med den nye køreplan gennemført en reduktion i udgifter til køretimerne hovedsageligt ved en reduktion i antal chauffører og der er samtidig sket en markant nedbringelse af sygefraværet.

Der er i budget 2025 en række poster, der medfører afvigelser fra det forventede ved årets start. Blandt andet blev levering af de seneste fem elbusser forsinket, hvilket har givet en udskydelse af leasingbetaling og dermed en reduktion i udgifter. Modsat har både den senere levering og mindre kørsel med de allerede erhvervede elbusser fra tidligere år gjort, at der ikke er opnået den effektivisering i driften, der var forventet, herunder reduktion i forbrug til brændstof (diesel).

Af øvrige større poster med udsving kan nævnes:

Skolekørslen, hvor der ved en tilpasning af denne med en udvidet kørsel grundet flere ringetider er en øget udgift. Der var forventet en besparelse som følge af en tilpasning af ruterne, men i stedet har udgifterne samlet været ca. 0,4 mio. kr. højere i efteråret 2025 sammenlignet med efteråret 2026. Dermed er besparelsen i form af færre skoleruter udeblevet grunde de flere kørsler.

Indtægterne har ikke kunnet holde niveauet fra 2024. I 2024 sås en stigning i indtægterne og til delvis genopretning af disse i forhold til corona-årene, hvor de faldt voldsomt. Desværre har den udvikling vendt igen i 2025, og afhængig af de endelige opgørelser for året lander indtægterne omkring 1,6-2,0 mio. kr. under budgettet. Der tegner sig et billede af et generelt faldende passagertal. Når de sidste indtægter for 2025 er bogført, kan der laves en endelig opgørelse på dette set i forhold til 2024.

I forhold til sagen omkring de første fire elbusser fik BAT en bevilling til afholdelse af udgifter til advokatbistand. Grundet udgifter til syn og skøn og indledende dialog er de samlede udgifter hertil pt. 0,1 mio. kr. mere end den tildelte bevilling.

Endelig er ansvarsforsikringen på busserne steget med ca. 0,17 mio. kr. i forhold til 2024.

Oversigt over resultat for 2025 og den økonomiske genopretningsplan

Forventning for 2025 før genopretningsplan	-5,2 mio. kr.
Mål for 2025 jf. afdragsplanen	+0,4 mio. kr.
Forventning for 2025 pr. medio januar 2026	-3,4 mio. kr.

Se bilag for oversigt over de enkelte poster.

Budget 2026

Der er udarbejdet en foreløbig prognose for budget 2026, der viser balance i budgettet. I genopretningsplanen skulle de samlede forslag ud over at opnå balance i budgettet også bidrage til et afdrag på 1,6 mio. kr. i 2026. Heraf skulle den ene mio. kr. komme fra øgede indtægter. Ændring af takststrukturen forventes dog først implementeret i 2027.

Der er en række usikkerheder i budgettet, hvilket især gælder indtægts siden. Indtægtsbudgettet for 2026 tager udgangspunkt i den forventning, der var til indtægterne i starten af 2025 (baseret på 2024-fremgangen). En fremskrivning af indtægterne fra 2025 til 2026 giver en forventning på 26,6 mio. kr. Hvis niveauet for antal solgte billetter ikke ændres positivt i 2026, vil det derfor ikke være muligt at nå de budgetsatte indtægter på 28,6 mio. kr., og dermed vil der opstå et nyt underskud efter 2026 på 2 mio. kr.

Andre større usikkerheder i budget 2026 vedrører skolekørslen, hvor der er igangsat et arbejde for at se, om der kan ske tilpasning i rutekørslen, således at udgiften reduceres. Lige nu er der i forventningen indregnet udgifter ud fra den kørsel, der har været i første halvår af skoleåret 2025/2026, dvs. i efteråret 2025.

Sagen vedr. de første fire elbusser pågår fortsat. Der er senest orienteret om sagen på Kommunalbestyrelsens møde den 18/12 2025 dagsordenspunkt nr. 26 ”Status på tvist med VBI, Isuzu CitiVolt el-busser” (vedhæftet som bilag).

I løbet af 2026 modtages endnu 10 nye elbusser, således at flere af de ældste busser kan udskiftes. Set fra det økonomiske aspekt vil effekten på brændstofforbruget blive fuldt løbende og også udgifter til reparationer vil blive fulgt. Med beslutningen om leasing af elbusserne, blev der også indlagt en besparelse i budgettet på brændstof. Ud over en ekstra dieselaftgift pr. 1/1 2025 har brændstofprisen holdt sig nogenlunde stabil igennem 2025. Stigende eller faldende brændstofpriser påvirker regnskabet betydeligt grundet mængden af brændstof BAT indkøber – ca. 700.000 liter.

Af vedlagte bilag fremgår disponeringen for 2026.

Status på tiltag i genopretningsplanen 2026

Alle forslag vedr. reduktion eller effektivisering vedr. ruter og køretimer er indarbejdet i den nuværende køreplan, der trådte i kraft pr. 31/3 2025. Og den forventede effekt på bemandingssiden er opnået set i forhold til udgangspunktet i 2024.

Der udestår dermed en implementering af den ændrede prisstruktur, der skulle give en merindtægt på 1 mio. kr. i 2026 stigende til 2 mio. kr. i 2027 og frem. Der arbejdes med en implementering af denne i sammenhæng med udfasning af klippekort i 2027 og evt. overgang til rejsekortapp jf. [dagsordenspunkt nr. 5 "Ny zone- og takststruktur for BAT" på kommunalbestyrelsens møde den 18/9 2025](#) (vedhæftet som bilag).

Opsamling og anbefaling

Samlet set har den økonomiske genopretningsplan haft den beregnede effekt på udgiftssiden.

Den langsigtede forventning er, at balancen vil forbedres i de kommende år, når alle elbusser er leveret og erstatter BATs egne gamle busser og lejede busser.

Der er pt. en stor usikkerhed om indtægterne i 2026 set i lyset af 2025-regnskabet.

Det anbefales, at der ikke gennemføres flere besparelser på rutenettet for nuværende, da der ikke med sikkerhed kan beregnes, hvordan det vil påvirke indtægterne, til orientering blev der i 2025 foretaget en 10 % reduktion. Det betyder ikke, at ruterne ikke kan ændres, der kan godt justeres i, hvordan køretimerne bliver fordelt. Men uden nye passagertællinger og analyser er der en reel risiko for, at færre køretimer vil føre til endnu færre passagerer.

Der er således en risiko for, at den besluttede økonomiske genopretningsplan vil indebære lavere indtægter, idet den indeholder en forudsætning om, at der i 2027 skal skæres yderligere i køreplantimerne for omkring 1 mio. kr. for at kunne afdrage mere på underskuddet.

Økonomiske konsekvenser

Resultatet for 2025 og prognosen for 2026 har samlet den betydning, at BAT viderefører et underskud på knap 13 mio. kr. til 2027 og at den samlede afdragstid forlænges.

Bilag

Bilag til budgetopfølgning 2025 og budget 2026

Bilag Ny zone- og takststruktur for BAT inkl. bilag

Punkt 8: Orientering om fredning af Paradisbakkerne

22/22372

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget – indstiller

Økonomiudvalget - indstiller

Kommunalbestyrelsen - beslutter

Formål med sagen

Fredningsnævnet har truffet afgørelse om fredning af Paradisbakkerne.

Der fredes 608ha – primært skov. Fredningen omfatter 37 ejendomme.

Fredningsnævnets afgørelse vedhæftes som bilag. Selve afgørelsen ses på side 86.

Da fredningserstatningen overstiger kr. 500.000 vil sagen blive behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet. I den forbindelse vil Bornholms Regionskommune have mulighed for at komme med bemærkninger. Bl.a. til fredningens indhold og til erstatningsstørrelse og fordelingen af erstatningen.

Indstilling

Direktionen indstiller at

- a) Fredningsnævnets afgørelse om fredning af Paradisbakkerne tages til efterretning idet de økonomiske konsekvenser vil forelægges på et senere tidspunkt.
- b) Der indsendes bemærkninger til fredningens indhold og erstatningens fordeling mellem Staten og Bornholms Regionskommune i forbindelse med Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af sagen.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

- a) Orientering givet.
- b) anbefales.

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Ad a) orientering givet.

Ad b) anbefales.

Sagsfremstilling

Fredningssagen og kommunens høringssvar til Fredningsnævnet er d 20. september 2025 blevet behandlet i Kommunalbestyrelsen. Kommunens tidligere høringssvar vedr. budget og indhold vedlægges som bilag og fremgår også af fredningsafgørelsen på side 65.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen på 4 uger er udløbet, men da denne afgørelse skal behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet, vil kommunen som part i sagen kunne indsende bemærkninger i forbindelse med, at Miljø- og Fødevareklagenævnet behandler sagen.

Fredningen

Fredningen har til formål at

- bevare og forbedre naturværdierne og biodiversiteten,
- sikre og forbedre de landskabelige og kulturhistoriske værdier i området, herunder indtrykket af højlyng,
- sikre og tydeliggøre de geologiske interesser og værdier, herunder særligt sprækkedale og de særlige terræn- og jordbundsforhold (højtliggende klippe og tyndt jordlag),
- medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus af arter og naturtyper på arealer inden for internationale naturbeskyttelsesområder, herunder Natura 2000,
- skabe grundlag for naturpleje, og
- sikre og forbedre offentlighedens muligheder for at færdes i området ad eksisterende stisystemer.

Afgørelsen

I Fredningen er der bl.a. bestemmelser om, hvordan skoven skal drives fremover. Nogle skovarealer (ca. ¼ af arealet) er udlagt til ekstensiv naturnær skovdrift, med blandskov med hjemmehørende arter og max. 20% nåletræ. På de øvrige skovarealer kan der ske tilplantning med blandskov af hjemmehørende arter med max. 80% nåletræ på ejendomsniveau. I Fredningsforslaget var det max. 40% nåletræ. Disse skovarealer udgør den største del af det fredede område og er primært dyrkede skovarealer med nåletræ.

Der er også bestemmelser om lysåbne naturområder. Det er de områder der i dag er lysåbne, (f.eks. overdrevs- eller hedearealer), men på sigt vil de arealer, der skal være lysåbne blive næsten dobbelt så store. De åbne naturarealer skal fremover bevares og plejes.

Fredningsnævnet har i deres afgørelse lagt vægt på de bemærkninger, som bl.a. Bornholms Regionskommune har indsendt, og har på den baggrund ændringer i forhold til det oprindelige fredningsforslag.

Fredningsnævnet har overordnet taget udgangspunkt i, at fredningen så vidt muligt ikke skal lægge hindringer i vejen for den hidtidige udnyttelse med især skovbrug, ligesom fredningsnævnet har ønsket at tage mest mulige hensyn til beboerne og deres virke i området. Fredningsbestemmelserne tilstræber at afspejle disse hensyn. Nævnet bemærker, at om end den biodiversitet, der opnås ved skovdrift med nåletræer er anderledes og mindre artsrig end ved skovdrift med løvtræer, så har biodiversiteten ved skovdrift med nåletræer også en væsentlig naturværdi for området og er en væsentlig grund til områdets udvikling til dets nuværende fremtræden, hvorfor nævnet finder, at en fredning bør give mulighed for fortsat skovdrift med et væsentligt og større indslag af nåletræer i blandskov end anført i fredningsforslaget. Fredningsnævnet finder det ikke nødvendigt at bestemme, at nåletræedyrkingen skal begrænses til visse nåletræarter, som eksempelvis rødgran, der er under pres fra klimaforandringer og billeangreb.

Fredningsnævnet tiltræder herefter sagsrejsers forslag om, at arealer med naturnær skovdrift fremadrettet på ejendomsniveau beplantes med max. 20 % nåletræer, hvorimod procentsatsen for nåletræer på øvrige skovarealer fastsættes til max. 80 % på ejendomsniveau.

Fredningsnævnet har ved fredningsbestemmelsernes fastlæggelse endvidere tilstræbt at fastholde offentlighedens hidtidige adgang i området.

Fredningsnævnet har ikke fundet det nødvendigt for offentlighedens adgang og oplevelse af det fredede område, at der etableres nye stiforløb i området.

Bornholms Regionskommune er ansvarlig for naturplejen og skal indenfor 2 år udarbejde en plejeplan.

Bornholms Regionskommune er ligeledes ansvarlig for vedligehold af stierne i området.

Det er desuden kommunen, der er tilsynsmyndighed i forhold til om fredningsbestemmelserne overholdes.

Erstatning og godtgørelse

Da erstatninger og godtgørelse samlet overstiger 500.000 kr., skal Miljø- og Fødevareklagenævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 42 efterprøve Fredningsnævnets afgørelse i dens helhed, uanset om afgørelsen påklages.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3, afholder staten normalt tre fjerdedele af tilkendte erstatninger og godtgørelser. Ved fredninger, der har national betydning eller medfører udgifter, der er større end kr. 2 mio., kan Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemme, at staten skal afholde ni tiendedele af erstatningerne.

Fredningsnævnet indstiller i deres afgørelse, at det samlede erstatningsbeløb udredes af staten med 9/10 og af Bornholms Regionskommune med 1/10, da fredningen i en national sammenhæng angår enestående landskabelige og geologiske værdier.

Økonomiske konsekvenser

Fredningsnævnet har vurderet og indstillet at fredningen er af national interesse bl.a. på grund af Paradisbakkernes særlige geologi. Hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet er enig i det, vil det økonomiske bidrag for Bornholms Regionskommune være på 10 % modsat de 25%, som kommunen normalt skal betale ved "almindelige" fredninger.

Tages der udgangspunkt i Fredningsnævnets beregning af erstatningsstørrelser vil erstatningen samlet set blive på ca. 6.000.000 kr.

Bornholms Regionskommune vil altså skulle betale ca. 600.000 kr i erstatning, hvis fredningen er af national interesse.

Derimod vil det blive ca. kr. 1.500.000 i fredningserstatning for kommunen, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke er enig i Fredningsnævnets vurdering og indstilling.

Finansiering af disse økonomiske konsekvenser vil blive forelagt til politisk stillingtagen på et senere tidspunkt, når der foreligger en afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet. De har en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på Natur-området på ca. 17 mdr. hvorfor afsætning af budget sandsynligvis vil kunne komme til at påvirke 2027 budgetlægning.

Bilag

Fredningsafgørelse Paradisbakkerne 2025.pdf

Kortbilag 2 Paradisbakkerne.pdf

Høringssvar - fredning af Paradisbakkerne.pdf

Kommunalbestyrelsen Punkt_Høringssvar til fredning af Paradisbakkerne.pdf

Punkt 9: Anlægsbevilling til etablering af nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne

25/21810

Sagsgang

Miljø- og Erhvervsudvalget indstiller

Økonomiudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Formål med sagen

Natur-, Miljø- og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget blev i december 2025 orienteret om, at Bornholms Regionskommune har modtaget tilsagn om op til 1,85 mio. kr. fra Dansk Kyst- og Naturturisme til at udvikle to nye stiforbindelser i 2026.

Kommunalbestyrelsen besluttede desuden den 26. juni 2025, at restmidlerne fra Grøn Tilskudspulje på 971.000 kr. skal anvendes til en sti mellem Rønne og Almindingen samt mere vild natur i byerne. Heraf vil 485.500 kr. indgå som kommunens medfinansiering i stiprojektet.

Center for Miljø, Plan og Kultur søger derfor en anlægsbevilling på 2.335.000 kr., finansieret af midlerne fra Dansk Kyst- og Naturturisme og de ubrugte midler fra Grøn Tilskudspulje til etablering af de nye stiforbindelser, der forbinder Rønne og Gudhjem, og Almindingen og Boderne.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- etableringen af nye stiforbindelser igangsættes, idet de bevillingsmæssige konsekvenser godkendes, jf. afsnittet økonomiske konsekvenser.

Beslutning Miljø- og Erhvervsudvalget den 03-02-2026

Anbefales.

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Anbefales.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune har søgt Dansk Kyst- og Naturturisme om midler til et projekt, der skal realisere to nye stiforbindelser på Bornholm. På den baggrund har Dansk Kyst- og Naturturisme givet et tilsagn på op til 1,85 mio. kr. til projektet.

Formålet med projektet er at styrke Bornholms rekreative infrastruktur med udgangspunkt i Højlyngsstien og Den Grønne Bølge. Projektet skaber et sammenhængende stiforløb mellem Rønne og Gudhjem. Der vil også blive arbejdet for at realisere et stiforløb, der binder Almindingen sammen med Boderne via Aakirkeby og Læsåen. Projektet skal understøtte, at det nye Trailcenter Rytterknægten i Almindingen, hvor Højlyngsstien i dag passerer, bliver knudepunkt for den rekreative infrastruktur på Bornholm. Derved er projektet med til at styrke den rekreative sammenhæng mellem kystområderne og Den Grønne Bølge.

Projektet indgår som del af Dansk Kyst- og Naturturisme udmøntning af Erhvervsministeriets midler til realisering af udviklingsplaner for turismen.

Projektaftalen løber fra 01-08-2025 til 31-12-2026. Der er ikke mulighed for forlængelse.

Illustration: Illustrationen viser i hovedtræk forløbet af de to ønskede stiforbindelser indtegnet med blå og pink. De præcise forløb fastlægges i løbet af projektperioden. Langdistanceruterne Kyststien og Højlyngsstien er indtegnet med orange.

Projektet gennemføres i tre faser:

1. Kortlægning og planlægning

Første skridt bliver at kortlægge og endeligt identificere potentielle knudepunkter og deres funktioner samt hvilke ruteforløb, der er mest oplagte og realistiske at arbejde videre med. Her vil Bornholms Regionskommunes samarbejde med Naturstyrelsen, Dansk Kyst- og Naturturisme samt relevante lokale aktører og lodsejere være afgørende.

2. Stuedformning og facilitetsetablering

Der skal etableres nye trampestier, hvor det er muligt og eksisterende skov- og naturstier vil også blive anvendt, så de sammen skaber en tydelig rød tråd mellem Rønne og Højlyngsstien og videre til Gudhjem samt mellem Almindingen og Boderne. Cykelveje kan indgå, hvor det er muligt og de har den rette kvalitet eller der ikke er andet valg. Der vil blive arbejdet for etablering af 1-2 knudepunkter med inspiration fra mødestederne, der er etableret som et led i 4-Kløver-Klyngens projekt og trailcenterprojektet.

3. Formidling og forankring

Der skal gennemføres dialog med turismeerhvervet om de nye outdoormuligheder og fastlægges et kommunikationskoncept for formidlingen af de nye stiforløb. Det nye stiforløb vil blive præsenteret digitalt via kortmateriale, og via eksisterende online platforme, så både turister og lokale let kan finde vej. Denne opgave varetages i tæt samarbejde med Destination Bornholm.

Udover tilskuddet fra Dansk Kyst- og Naturturisme på op til 1.850.000 kr., har Kommunalbestyrelsen den 26. juni 2025 besluttet, at ubrugte midler fra Grøn Tilskudspulje på 971.000 kr. skal bruges på en stiforbindelse mellem Rønne og Almindingen samt mere vild natur i byerne. Heraf vil 485.500 kr. indgå som kommunens medfinansiering i stiprojektet. Den samlede anlægssum til stiprojektet bliver dermed på 2.335.000 kr.

Udgifterne i anlægsoverslaget for projektet fordeler sig således:

Anlægsoverslag - udgifter	Beløb i hele kr.
Intern projektledelse (BRK)	650.000
Anlægs- og etableringsomkostninger	1.585.500

Ekstern rådgivning	100.000
Udgifter i alt	2.335.500

Finansieringen af udgifterne fordeler sig således:

Finansiering	Beløb i hele kr.
Tilsagn fra Dansk Kyst- og Naturturisme	-1.850.000
Bevilling 52, Teknik, natur og miljø, restmidler ”Grøn tilskudspulje”	-485.500
Finansiering i alt	-2.335.500

Økonomiske konsekvenser

Center for Miljø, Plan og Kultur søger om anlægsbevillinger til projektet.

Bevillingsmæssige konsekvenser vedr. anlæg

Sagen medfører, at der skal gives en anlægsbevilling (udgift) på 2.335.500 kr. til anlæg af nye stiforbindelser og en anlægsbevilling (indtægt) på -1.850.000 kr. vedr. tilskud fra Dansk Kyst- og Naturturisme (tabel 1).

Tabel 1 Nye anlægsbevillinger (i hele kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Ny bevilling
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne	Udgift	2.335.500
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne, tilskud	Indtægt	-1.850.000
Nye anlægsbevillinger i alt				485.500

Sagen medfører også, at der skal gives en tillægsbevilling til rådighedsbeløb i 2026 på 2.335.500 kr. til projektudgifterne.

Der skal tillige afsættes rådighedsbeløb på -1.850.000 kr. i 2026 til tilskud til projektet. Nettoudgiften på 485.500 kr. finansieres af driftsbevilling 52, Teknik, miljø og natur, restmidler ”Grøn tilskudspulje” (tabel 2).

Tabel 2 Tillægsbevilling til rådighedsbeløb/budgetændring (i hele kr.)

Udvalg	Center	Projekt	U/I	Budgetår	Konsekvenser i overslagsår		
				2026	2027	2028	2029
Tillægsbevilling/budgetændring:							
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne	Udgift	2.335.500	0	0	0
MEU	MPK	Nye stiforbindelser, Gudhjem, Rønne og Boderne	Indtægt	-1.850.000	0	0	0
Finansiering:							
MEU	MPK	Driftsbevilling 52, Teknik, miljø og natur, restmidler ”Grøn tilskudspulje”	Udgift	-485.500	0	0	0
I alt				0	0	0	0
Kassebeholdningen *				0	0	0	0

* + = forøgelse af kassebeholdningen og - = forbrug af kassebeholdningen.

Afledte driftsudgifter til vedligehold af de nye stier og eventuelle faciliteter mv. vil indgå i naturområdets eksisterende driftsbudget under bevilling 52 Teknik, miljø og natur.

I den forbindelse gøres opmærksom på, at fremtidige stiprojekter og lignende initiativer kan medføre et behov for en tilpasning af driftsbudgettet for at sikre, at kommunens stier og faciliteter fortsat kan vedligeholdes på samme niveau som i dag.

Bilag

Driftsbevilling til anlæg af to stier mellem Gudhjem, Rønne og Boderne

Forslag til anvendelse af restmidler i Grøn tilskudspulje

Underskrevet projektaftale BRK DKNT

Punkt 10: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende:

-

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Borgmesteren har besøgt forskellige afdelinger i kommunen og oplever glade medarbejdere, hvilket er meget positivt.

Punkt 11: Eventuelt

Følgende blev taget op:

-

Beslutning Økonomiudvalget den 11-02-2026

Der er indkaldt til ekstraordinært møde i Økonomiudvalget forud for kommende kommunalbestyrelsesmøde til behandling af et enkelt lukket punkt.

Punkt 12: Lukket: Lukket punkt: Anlægsbevilling til Svartingedal Skole, nyt faglokale og ibrugtagning af tom bygning til SFO

25/23447